

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMA ȘCOLARĂ
pentru
CUNOȘTINȚE DESPRE ȚINUTUL NATAL
CLASA a IV-a
ALTERNATIVA EDUCAȚIONALĂ WALDORF

Aprobată prin Ordin al Ministrului
nr. /

București

2001

NOTĂ DE PREZENTARE

Pedagogia Waldorf propune o denumire sintetică pentru elementele de studiu specific domeniului istoriei și al geografiei României, abordabile la vârsta de 10-11 ani corespunzătoare clasei a IV-a de școlarizare. Această denumire – Cunoștințe despre ținutul natal* – s-a născut din necesitatea de a corela interdisciplinar cele două domenii – istoria și geografia. Ele nu se pot încă diferenția prea bine ca discipline la această clasă, întrucât obiectivul general este acela de a dobândi noțiuni, cunoștințe și capacități elementare referitoare la cadrul geografic și socio-istoric în care trăiește copilul. Se pornește astfel în mod treptat de la mediul apropiat, concret, cunoscut din proprie experiență pentru ca, în clasele următoare, să se poată extinde privirea către spațiul geografic, respectiv timpul istoric al omenirii.

Programa de Cunoștințe despre ținutul natal orientează activitatea de învățare înspre formarea capacităților de înțelegere a faptelor și fenomenelor caracteristice mediului geografic înconjurător, în procesul dezvoltării sale istorice, din cele mai vechi timpuri și până în prezent. Accentul cade astfel pe formarea deprinderilor de investigare și orientare, prin activități de învățare, care au ca punct de pornire contactul direct cu faptul studiat – descoperirea. Se urmărește în acest fel transformarea relației distanțate a copilului față de lume într-un sentiment de apartenență socială.

Conținuturile programei de Cunoștințe despre ținutul natal sunt structurate într-un mod care permite delimitarea clară a elementelor specifice istoriei de cele ale geografiei, dar în același timp oferă libertate cadrului didactic în decizia sa de a alege modul în care le parcurge.

Prin parcurgerea programei de Cunoștințe despre ținutul natal alternativa educațională Waldorf urmărește stabilirea unui echilibru între studiul elementelor istoriei și geografiei locale și celei naționale, astfel încât să răspundă în mod concret cerințelor de vârstă ale elevilor, pentru crearea unui mod de raportare optim la acestea în studiul ulterior al acestor materii.

Caracterul interdisciplinar al programei de Cunoștințe despre ținutul natal se relevă în mod deosebit și prin integrarea elementelor de limba și literatura română/maternă, muzică, educație plastică și abilități practice, care dau astfel activităților de învățare un caracter preponderent formativ.

Pentru programa de Cunoștințe despre ținutul natal sunt prevăzute, la clasa a IV-a, 2 ore săptămânal, în trunchiul comun al planului-cadru pentru alternativa educațională Waldorf.

* Sintagma „ținut natal” desemnează mediul înconjurător al copilului privit în mod concentric: casa, școala, strada, cartierul (satul), orașul (comuna), județul, țara.

OBIECTIVE CADRU

1. Perceperea și reprezentarea spațiului geografic și a timpului istoric
2. Observarea, descrierea și relaționarea elementelor de mediu geografic și istoric pe baza diverselor surse geografice și istorice
3. Cunoașterea și utilizarea unor elemente de limbaj specifice geografiei și istoriei
4. Investigarea și interpretarea faptelor și a proceselor istorice
5. Dezvoltarea comportamentelor favorabile ameliorării relațiilor dintre om și mediul înconjurător

CLASA a IV-a

A. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Perceperea și reprezentarea spațiului geografic și a timpului istoric

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a IV-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a IV-a, se recomandă următoarele activități:</i>
1.1	să localizeze corect elemente ale spațiului geografic și istoric	<ul style="list-style-type: none">- activități cu harta, machete;- exerciții de identificare în teren a punctelor cardinale;- exerciții de identificare în teren a construcțiilor reprezentative și a locurilor cu rezonanță istorică;- exerciții de ordonare a unor obiecte aparținând familiei sau localității (fotografii, documente, monede etc.) folosind criteriul „vechi-nou” sau „mai vechi-mai nou”;
1.2	să se orienteze în teren	<ul style="list-style-type: none">- orientare după repere naturale;- orientare folosind instrumente și metode neconvenționale;
1.3	să reprezinte în plan elemente ale ținutului natal	<ul style="list-style-type: none">- trasee turistice, expediții, excursii;- exerciții de aflare și redare a proporțiilor în plan;- exerciții de introducere în cartografie;- exerciții de utilizare a simbolurilor;- desenare de simboluri proprii;- elaborarea unor planuri ale clasei, camerei personale, școlii, cartierului și localității, folosind culori adecvate;- realizarea unor machete din lut ale împrejurimilor imediate, ale formelor de relief, precum și ale unor obiective istorice relevante;
1.4	să exprime în cuvinte proprii aspecte ale legăturilor dintre mediul istorico-geografic și viața oamenilor	<ul style="list-style-type: none">- exerciții de identificare a diferitelor ocupații ale oamenilor, tipuri de construcții, așezări omenești și îmbrăcăminte.

2. Observarea, descrierea și relaționarea elementelor de mediu geografic și istoric pe baza diverselor surse geografice și istorice

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a IV-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a IV-a, se recomandă următoarele activități:</i>
2.1	să observe dirijat / nedirijat elemente ale mediului geografic și istoric	<ul style="list-style-type: none">- activități de observare în natură;- completarea unor fișe de observare;- exerciții de observare a unor obiective istorice, a unor texte și imagini;
2.2	să folosească proceduri de înregistrare a datelor observate	<ul style="list-style-type: none">- realizarea unor desene / schițe ilustrative pentru elementele observate direct;

- 2.3 să identifice și să descrie caracteristici ale elementelor geografice și istorice - realizarea unor descrieri orale și scrise (scrisori, povestiri, reclame, afișe) a formelor de relief, a unui oraș, sat, a unor obiective istorice, culturale, industriale, turistice etc.

3. Cunoașterea și utilizarea unor elemente de limbaj specifice geografiei și istoriei

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a IV-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a IV-a, se recomandă următoarele activități:</i>
3.1	să folosească termeni geografici și istorici în formularea unor enunțuri	- exerciții de redactare după un plan simplu de idei; - repovestirea unor legende despre ținutul natal;
3.2	să manifeste curiozitate pentru cunoașterea și folosirea termenilor geografici și istorici	- relatări, discuții de grup; - formulare de întrebări cu privire la fenomenele studiate; - exersarea jocului de rol, dramatizări; - excursii, drumeții, vizite.

4. Investigarea și interpretarea faptelor și a proceselor istorice

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a IV-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a IV-a, se recomandă următoarele activități:</i>
4.1	să descrie cu propriile cuvinte un eveniment istoric după sursele istorice studiate	- alcătuirea unor texte și povestiri pentru a prezenta un fapt istoric; - realizarea de desene ilustrative pentru faptele istorice studiate;
4.2	să observe faptele istorice, punând în evidență schimbările survenite	- exersarea jocului de rol, dramatizări; - comentarea unor texte și imagini; - jocuri de rol.

5. Dezvoltarea comportamentelor favorabile ameliorării relațiilor dintre om și mediul înconjurător

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a IV-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a IV-a, se recomandă următoarele activități:</i>
5.1	să manifeste grijă față de mediul înconjurător	- plantare de pomi; - întreținerea zonei în care se află școala; - activități de sortare a materialelor refolosibile; - exersarea conduitei civilizate în excursii, drumeții;
5.2	să sesizeze și să explice unele legături vizibile între realitățile lumii înconjurătoare	- excursii, drumeții, vizite; - discuții în grup.

B. CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII

1. Orientarea în orizontul apropiat

- Locul geografic, linia orizontului, orizontul apropiat ca parte a mediului înconjurător
- Poziția soarelui în momentele principale ale zilei
- Punctele cardinale și roza vânturilor
- Orientarea în teren, metode de orientare
- Drumul de acasă la școală (descriere sau reprezentare prin desen)

2. Reprezentarea suprafeței terestre

- Planul clasei, al camerei, al școlii
- Planul localității (sau al cartierului)
- Observarea localității din diferite perspective
- Dezvoltarea în timp a localității
- Harta județului sau a regiunii
- Harta României

3. Observația cerului

- Mișcarea unor corpuri cerești în timpul zilei sau al nopții
- Constelații ce determină Steaua Polară
- Elemente de meteorologie (temperatură, mișcarea aerului, precipitații, nori etc.)

4. Elemente ale cadrului natural

- Forme de relief:
 - munți și lanțuri muntoase
 - dealuri și podișuri
 - câmpii
- Apele de suprafață:
 - ape curgătoare (râuri locale și râuri importante ale țării)
 - ape stătătoare (diferite tipuri de lacuri: lacuri vulcanice, de acumulare etc.)

5. Elemente de geografie umană

- Populația regiunii și ocupații tradiționale (agricultură, meșteșuguri, comerț și industrie)
- Dezvoltarea turismului local și regional; obiective turistice importante
- Protecția și conservarea mediului înconjurător

6. Elemente de istorie locală

- Din istoria familiei
- Din istoria localității
- Legende, povestiri, întâmplări istorice semnificative
- Personalități din istoria localității
- Ocupații ale locuitorilor regiunii natale
- Manifestări culturale și spirituale locale

7. Elemente de istoria națională

- Personalități și evenimente reprezentative (legende)

STANDARDE CURRICULARE DE PERFORMANȚĂ

OBIECTIVE CADRU	STANDARDE
1. Perceperea și reprezentarea spațiului geografic și a timpului istoric	S1 Identificarea principalelor elemente ale unei hărți istorico-geografice S2 Reprezentarea grafică sau redactarea scrisă a unor elemente geografice și istorice învățate
2. Observarea, descrierea și relaționarea elementelor de mediu geografic și istoric pe baza diverselor surse geografice și istorice	S3 Descrierea prin enunțuri simple a unor elemente geografice și istorice din mediul apropiat S4 Identificarea relațiilor dintre componentele unei hărți sau dintre componentele unui spațiu geografic cunoscut S5 Identificarea de informații dintr-o sursă istorică dată
3. Cunoașterea și utilizarea unor elemente de limbaj specifice geografiei și istoriei	S6 Prezentarea pe baza unui plan simplu de idei a unor elemente de geografie și istorie folosind termeni adecvați
4. Investigarea și interpretarea faptelor și a proceselor istorice	S7 Relatarea în cuvinte proprii a unui eveniment istoric cunoscut S8 Descrierea într-o manieră concisă și clară a unui fapt istoric studiat